

ՀԻՍՈՒՄԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԱԼՈՒՍՏԸ

«Բայց այդ օրվա և ժամվա մասին ոչ ոք չգիտե. ոչ երկնքի հրեշտակները, և ոչ էլ Որդին, այլ՝ միայն Հայրը» (Մատթ. 24:36):

Քրիստոնեական վարդապետությունը *«Քրիստոսի Երկրորդ գալուստը»* հասկացողությունը բացատրում է երկու ձևով. առաջինը վերաբերում է Հիսուսի երկրավոր կյանքին ու գործունեությանը, կատարած հրաշքներին, բժշկություններին, խաչելությանն ու Հարությանը, իսկ մյուսը՝ Նրա Երկրորդ Գալուստյանը:

«Հավատամք»-ի մեջ հստակ շեշտված է, թե՛ Հիսուս «սիտի գա նույն մարմնով և Հոր փառքով՝ դատելու համար ողջերն ու մեռածները...»: Փորձենք թափանցել նրանց խորքը, այնտեղից քաղելու համար քրիստոնեական պատգամը, թե՛՝ «Ի՞նչ է Երկրորդ Գալուստը մեզ համար և ե՞րբ այն տեղի պիտի ունենա»:

Ոմանք հետաքրասիրությունից դրդված կարող են հարց տալ, թե՛՝ *«Ինչո՞ւ այդքան կարևորությամբ սիտի հիշատակենք մի դեպք, երբ քսան դարեր առաջ արդեն իսկ մեր Փրկչի գալուստով վերջ էր գանում այդ ակնկալությունը»:* Ճիշտ կլինե՞ր այսպիսի հարց տալը, եթե Հիսուս այս աշխարհի վրա Իր առաքելության ընթացքում մի հարմար առիթով հայտարարած չլինե՞ր. *«Իմ հաջորդ գալուստյան ժամանակ»:*

Ինքնաճանաչմամբ մենք կարող ենք փնտրել ու գտնել մեր ներսում եղածը և ունենալ քաջությունն ու խոնարհությունը մերժելու մեր բոլոր թերությունները և որդեգրելու աստվածահաճո մի կյանք:

Երջանիկ է այն մարդը, որն ունի կարողությունը քննելու և դատելու իր անձը:

Մատթեոս Ավետարանչի 24-րդ գլուխը ամբողջությամբ նվիրված է Հիսուսի Երկրորդ Գալուստյանը:

«Ձգուշ եղեք, գուցե մեկը ձեզ խաբի. որովհետև շատեր կըզան իմ անունով ու կասեն, թե՛՝ ես եմ Քրիստոսը, և շատերին կմոլորեցնեն: Լսելու եք պատերազմների ձայներ և պատերազմների լուրեր. զգուշ եղեք, չխոսվեք, որովհետև պետք է, որ այդ ամենը լինի, բայց դա դեռ վախճանը չէ: Ազգ ազգի դեմ սիտի ելնի, և թագավորություն՝ թագավորության դեմ, և սիտի լի-նեն սով, համաճարակ ու տեղ-տեղ երկրաշարժներ: Մահայն այս ամենը սկիզբն է երկանց... Ինչպես փայլակը, որ ելնում է արևելքից և երևում է մինչև արևմուտք, մարդու Որդու գալուստը այնպես կլինի... «Բայց այդ օրվա և ժամվա մասին ոչ ոք գիտե. ոչ երկնքի հրեշտակները, և ոչ էլ Որդին, այլ՝ միայն Հայրը» (Մատթեոս 24:4-9, 27, 36):

Իբրև հայ քրիստոնյաներ մեզանից ամեն մեկն իր մեջ ունի մեր Տիրոջ սերը, խոնարհությունը, հեզությունը, արդար ու մաքուր լինելու ձգտումը: Եթե անկարող ենք այս աշխարհի չարիքներին վերջ տալու, սակայն գոնե մեր բարի գործերով ու մաքրությամբ մենք հնարավորություն ունենանք մի վերք բուժելու և կամ մի ցավին սպեղանի գտնելու:

Մեր Հայրապետները խելացիորեն Մեծ Պահոց վեցերորդ Կիրակին հատկացրել են Փրկչի Երկրորդ Գալստյան, որպեսզի մտածենք մեր ապրած կյանքի վրա ու մեր մտքում գալիք ահավոր դատաստանի հեռանկարը ունենանք, երբ մի օր արդար Դատավորը՝ Հիսուս Բրիստոս մեզ բոլորիս պիտի կանչի, որպեսզի հաշիվ տանք մեր ապրած կյանքի համար, թե՛ *«Ի՛նչ ենք արել, և թե ինչպե՛ս ենք ապրել»*: Այն ժամանակ պիտի երևա չարն ու բարին, բարիները պիտի գնահատվեն, իսկ չարերը՝ պիտի դատապարտվեն գեհեների կրակի մեջ այրվելու:

«Մահկանացուներին տրված չէ «գիտենալ ժամերն ու ժամանակները» Բրիստոսի Երկրորդ Գալստյան», «Բայց այդ օրվա և ժամվա մասին ոչ ոք չգիտե. ո՛չ երկնքի հրեշտակները, և ո՛չ էլ Որդին, այլ՝ միայն Հայրը» (Մատթեոս 24:36) ասում է Կ. Պոլսի Պատրիարք երջանկափոշատակ Շնորհք Գալուստյանը և շարունակում է. «Բայց բավական նախանշաններ են տրված, որոնց հիման վրա կարող ենք ասել, թե ժամանակների երկրորդ լրումից հեռու չենք: Չգիտենք, թե ամառը ո՛ր օրը կգա, բայց գիտենք, որ անպատճառ պիտի գա: Թ՛վենու տերևներ արձակելն ինքնին նշան է, որ ամառը մոտ է. «Թ՛վենուց սովորեցեք առակը, որովհետև, երբ նրա ոստերը կակղեն և տերևը ցցվի, կիմանաք, որ ամառը մոտ է» (Մատթեոս 24:32), («Մեծ Պահքի Կիրակիների ոսկե շղթան», Մուրթ Էջմիածին, 2001, էջ 118)»:

Հիսուս, իբրև Մարդու Որդի, եթե այս մասին Իր անտեղյակ լինելն է հայտնում, դրանից չի կարելի եզրակացնել, որ նա որպես Աստծու Որդի՝ լուր չուներ այդ մասին: Նա պարզապես այս բացատրությամբ ցանկանում է շեշտել, որ դա միմիայն Աստծու մենաշնորհն է: Հիսուս այս մասին չի ուզում բացատրել, այլ այն ծածկում է մեղավորներից: Աստված չի ուզում մեղավորներին պզուշացնել, որպեսզի նրանք իրենց չարության մեջ չքաջալերվեն: Նրա ցանկությունն է, որ նրանք ժամ առաջ հրաժարվեն իրենց վատ ու մեղապարտ ընթացքից: Նույնը եղավ Նոյի ժամանակ: Մինչև Ջրհեղեղի սկսվելը Աստված պզուշացրեց բոլորին, սակայն Նրան լսող չեղավ, ընդհակառակը, նրանք շարունակեցին իրենց ցոփ ու շոռյլ կերուխումով լի կյանքը: Երբ չէին կասկածում, ջրհեղեղը հասավ նրանց: Մինչ այդ Տապանը կառուցված էր և Նոյը իր բարեկամներով ու կենդանիներով ապաստվեց: Հիսուսի Երկրորդ Գալստյան ժամանակ էլ նույնը պիտի պատահի:

Նախնական շրջանի քրիստոնյաները առաքյալների բարոյությունից ոգևորված մտածում էին, թե մոտ է Բրիստոսի Երկրորդ Գալուստը և ապաստվելով իրենց առօրյա աշխատանքներից, աղոթքով ու ծոմապահությամբ սպասում էին այդ օրվան: Պողոս Առաքյալը հասկանալով ստեղծված դժվար կացությունը, փորձեց նրանց աշխատանքի մղել, հիշեցնելով, Հիսուսի խոսքերը. *«Դուք էլ պատրաստ եղեք, որովհետև այն ժամին, երբ չեք սպասում, մարդու Որդին կգա» (Մատթ. 24:44)*, բայց գալստյան ժամանակը անհայտ էր մնում:

Բնության անհերքելի օրենքի համաձայն, ամեն սկիզբ իր վերջն ունի: Մարդն էլ լինելով բնության մեկ մասը, ենթակա է նույն օրենքին: Աշխարհ ենք եկել որոշ ժամանակ ապրելու և մի օր նրանից պիտի բաժանվենք: Ուստի պատրաստ լինենք մեզ համար սահմանված օրերը անցկացնել ապրելով քրիստոնյային վայել մի կյանք,

որը համապատասխան լինի Հիսուսի կյանքի օրինակին: Մեր հույսը դնենք Աստծու վրա և Նա պիտի օգնի մեզ ու չմտածենք անմիտ մեծատան պես, որն ասում էր. «Ո՛վ մարդ, շատ տարիների համար ամբարված բազում բարիքներ ունես, հանգիստ արա, կե՛ր, խըմի՛ր և ուրախ եղի՛ր» (Ղուկ. 12:19), որովհետև կարող ենք ստանալ Աստծու պատասխանը. «Անմիտ, հենց այս գիշեր հողիդ քեզնից պահանջելու են, իսկ ինչ որ պատրաստել էս, ո՞ւմն է լինելու» (նույն 12:20):

Ո՛վ կարող է դեմ կանգնել մահվան և կամ ո՛վ կարող է սակարկության մէջ մտնել հոգեւո հրեշտակի հետ: Դարեր առաջ Մեծն Ալեքսանդր Մակեդոնացու հայրը՝ Ֆիլիպ Մակեդոնացին, իստիվ պատվիրել էր իր ծառաներից մեկին, որ ամեն առավոտ իրեն ներկայանար ու արտասաներ հետևյալ խոսքերը. «Տիլիպ, հիշի՛ր, որ մի օր պիտի մեռնես»: Աստվածորդին պատգամեց «Երկինք և երկիր պիտի անցնեն, բայց իմ խոսքերը չպիտի անցնեն» (Մատթ. 24:3):

Այս պատմությունը ուսանելի է:

Փարիզում Իմաստասեր Վոլտերի պատվին տրված ճաշկերույթին, պետական և մտավորական անձնավորությունների մեջ, ներկա էր նաև մի եպիսկոպոս, որը նստել էր անհավատ փիլիսոփայի կողքին:

Ճաշկերույթի ամենատաք պահին, Վոլտերը գինուց հարբած, ոգևորված հանկարծ ոտքի է կանգնում ու իր ձեռքը եպիսկոպոսի ուսին դնելով բացականչում է.

- Սրբազան, շատ կարևոր առիթ է ձեզ համար օգտվել իմ հետևյալ հայտարարությունից. ճիշտ այս րոպեին մեկ ֆրանկի ծախում եմ իմ տեղը արքայության մեջ:

Բոլորը բավական երկար ծիծաղում են և աղմկում:

Երբ աղմուկն ու ծիծաղը հանդարտվում են, Սրբազանը հանգիստ առանց շտապելու ոտքի է կանգնում ու իր խոսքը փիլիսոփային ուղղելով ասում է.

- Վոլտեր, նախ օրենքը թույլ չի տալիս, որ վաճառես մի տեղ, որը քեզ չի պատկանում: Խորհուրդ եմ տալիս, որ նախ աշխատես տիրանալ այդ տեղին և մի անգամ, որ հաջողություն ունենաս, վստահ եմ, որ այն աշխարհի ամբողջ հարստության հետ չպիտի փոխանակես»:

Սրբազան Հայրը իրապես հրաշալի դաս է տալիս անհավատ փիլիսոփային:

Եկեք ոչ թե վախի ու պատժի գիտակցությամբ, այլ սիրով, և մեծ հաճույքով կատարենք Աստծու սուրբ, բարի ու արդար կամքը, որպեսզի երբ մեր Տերը իր Հոր փառքով ու երկնքի հրեշտակներով երկիր գա, մեզ արժանի նկատի երկնքի արքայության ծառանգորդները դարձնելու ու վայելելու Նրա քաղցր և անփոխարինելի ներկայությունը:

Թող մեզանից ամեն մեկը ապրի Քրիստոսանման և Ավետարանի պատվերների համաձայն մի կյանք, որպեսզի երբ Հիսուս գա, մեզ արթուն ու պատրաստ գտնի, և դառնալով մեզ ասի. «Եկեք իմ Հոր օրհնյալներ, ծառանգեցե՛ք աշխարհի սկզբից ձեզ համար պատրաստված

արքայությունը» (Մատթ. 25:34): Հետևաբար, քանի դեռևս այս աշխարհում ենք ապրում, երբեք չհուսահատվենք: Արթուն ու պատրաստ լինելու առիթը տրվել է մեզ և մեր ձեռքն է, թե մենք ինչքանով վստահություն ունենք մեր Տիրոջ նկատմամբ:

Երջանկափիշատակ Շնորհք Պատրիարք Գալուստյանն ասում է.

«Տիեզերքի մեծագույն դրամայի հիշատակումով է փակվում Մեծ Պահքի կիրակիների այս՝ այնքան իմաստալից ոսկե շղթան: Քրիստոսի Երկրորդ Գալստյամբ բացվում է մի նոր դարաշրջանի՝ «նոր երկնքի ու նոր երկրի» վարագույրը, ուր Մեծ Պահք այլևս չպիտի գոյություն ունենա ոչ էլ այն ծխական երևույթները և պատճառները, որոնք անհրաժեշտ դարձրեցին Մեծ Պահքը: «Բայց մենք Աստծու խոստման համաձայն, աչքներս հառած սպասում ենք նոր երկնքի և նոր երկրի...» (Բ. Պետ. 3:13): «Այս նոր միջավայրում ուրախությունը, ցնծությունը և «արդարությունը պիտի բնակվեն» «որոնցում արդարությունն է բնակվում» (Բ. Պետ. 3:13): Եվ նրա բնակիչները «հաղթողները» պիտի լինեն... «Ով հաղթի: պիտի ծառանգի այս ամենը. և ես նրանց համար Աստված լինեմ, և նրանք ինձ համար պիտի լինեն որդիներ» (Հայտն. 21:7): («Մեծ Պահքի կիրակիների ոսկե շղթան», Սուրբ Էջմիածին, 2001, էջ 120):

**Օրուայ շարականը Բ2.
«Որ պիտրհուրդ քո գալստեան»**

Որ պիտրհուրդ քո գալստեանդ յառաջագոյն գուշակեցեր, մարգարէիքն իսրայելի Կորս ընտրեցեր յետ մովսեսի. որք իօսեցան հոգւով սրբով բազմապատիկ օրինակօք. տուր մեզ փրկիչ ողորմութիւն եւ Կմեղաց Կթողութիւն:

Ի մերձենալ ամաց վերջին Կոր տեսանողքն ծանուցին. Կհասանիլ մեր փրկողիդ առ ի վախճան ծամանակին. երեւեցար ի մէջ մարդկան Կգեցեալ Կկերպ ծառայական. տուր մեզ փրկիչ ողորմութիւն եւ Կմեղաց Կթողութիւն:

Տաճար լուսոյ անստուերին եւ առագաստ անձառ բանին. որ Կնախնոյ մօրն եւայի բարձեր Կանեծսն տրամալի. հայցեա յորդոյ քո միածնի հօր հաշտութեանն միջնորդի, բառնալ ի մէնջ Կխոովութիւն եւ տալ Կոգւոց իաղադութիւն:

Քո գալստյան մեծ խորհուրդը, Դու նախապես հայտնեցիր Իսրայելի մարգարէներին, ում ընտրեցիր Մովսեսից հետո, ովքեր Սուրբ Հոգով խոսեցին, բազմապիսի պատգամներով. տո՛ւր մեզ, Փրկիչ, ողորմություն և մեր մեղքերին՝ թողություն:

Երբ մոտեցան այն տարիները, որ կանխատեսները ծանուցեցին, հասար մեզ, ո՛վ մեր Փրկիչ՝ ծամանակները լրացնող, երևացիր մարդկանց մեջ, ծառաներիդ հետ ապրեցիր. տո՛ւր մեզ, Փրկիչ, ողորմություն և մեր մեղքերին՝ թողություն:

Անսովեր լույսի տաճար և անձառ Բանի առագաստ, Դու, որ նախամոր Եվայի տխուր անեծքը վերցրեցիր (Քո վրա), խնդրի՛ր Քո Միածին Որդուց, Հոր

հետ հաշտության միջնորդից, որ մեր միջից հանի խռովությունը և խաղաղություն տա հոգիներին:

Աստվածաստեղծ մարդու մեջ առկա է աշխարհին հաղթելու պո-
րությունը: Աստված Ինքն էր, որ մարդուն շնորհեց այդ իմաստու-
թյունը, որը մեր միջից արտացոլվում է միայն այն ժամանակ, երբ
արթուն ենք մնում և մշտապես աղոթում, որովհետև, ինչպես Հիսուս
Ինքն է պատգամում. «.....չգիտեք, թե տանտերը երբ կգա՝ երեկոյա՞ն, թե՞
կեսգիշերին, արթորականչի՞ն, թե՞ առավոտյան դեմ: Գուցե հանկարծակի
գալով՝ ձեզ քնի մեջ գտնի: Բայց ինչ որ ձեզ եմ ասում, ամենքին եմ ասում
արթո՞ւն կացեք» (Մարկ. 13:35-37): Ամեն: